

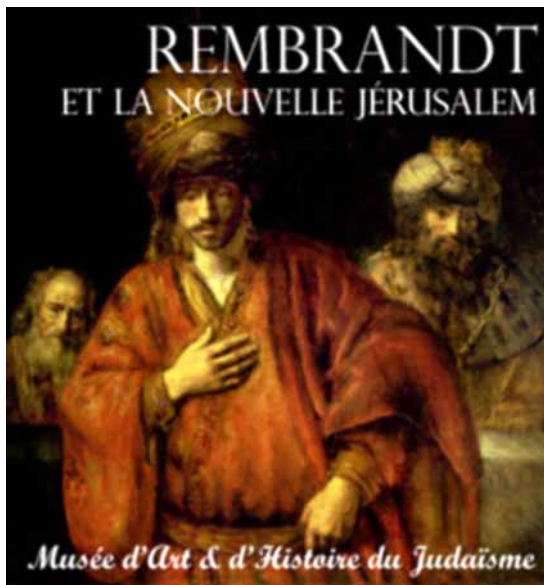
O expoziție la Paris Rembrandt și „Noul Ierusalim“

Anul trecut s-au împlinit patru secole de la nașterea marelui pictor olandez Rembrandt. Cu un an întârziere față de acest eveniment aniversar, la Paris s-a deschis, la Muzeul de Artă și de Istorie a Iudaismului, o expoziție cu tema „Rembrandt și Noul Ierusalim“. Ea cuprinde peste 190 de lucrări, picturi, schițe, desene, gravuri, care permit o analiză a apropierii marelui pictor de comunitatea evreiască din Amsterdam.

Analizând picturile religioase ale lui Rembrandt, frații Goncourt le calificau, cu ironie antisemită, ca „juiveries“. Ei nu făceau decât să se înscrie într-un curent răspândit nu numai la vremea lor, ci persistent de trei secole pe atunci și care a fost susținut și de naziști. În cel de al Treilea Reich, critica oficială a făcut o primire triumfală cărții lui Julius Langbehn, care pretindea că artistul este tot ce poate fi mai opus spiritului arian.

Expoziția de la Paris demonstrează că Rembrandt a fost într-adevăr puternic marcat în opera sa de frecvența comunității evreiești din Amsterdam. Spre gloria lui.

Alungați din Spania în 1492, evreii s-au refugiat la început în Portugalia, dar, o dată cu instalarea Inchiziției și acolo, ei au emigrat în masă, la 1536, în ceea ce se numea pe atunci Țările de Jos, Olanda și parțial Belgia de azi, unde libertatea religioasă era recunoscută oficial. Construcția de sinagogi și editarea de cărți în ebraică, latină și spaniolă, comenziile pentru opere de artă se desfășurau paralel cu dezvoltarea unei puternice pătri a burgheziei evreiești, dezvoltare bazată pe negoțul la scară mondială al Olandei de atunci. Amsterdam - orașul lui Spinoza, al lui Rabi Menasseh

Musée d'Art & d'Histoire du Judaïsme

Ben Israel, Isaac Aboab da Fonseca, Jacob Sasportas și Ephraim Bueno (ultimul, pictat de Rembrandt) - era supranumit pe atunci „Noul Ierusalim“. Deja celebru, în 1639, Rembrandt cumpără o casă pe strada Sint Anthoniesbeerstraat 4-6, stradă pe care locuiau unele dintre cele mai bogate familii sefarde. Rembrandt abordează în opera sa mai multe subiecte biblice. De pildă, istoria lui Mordehai, onorat de regele Ahașveroș, deși vizorul acestuia, Haman, voia să-l spânzure fiindcă nu se aplecase la trecerea regelui - subiect al unei gravuri din expoziție. Rembrandt pictează scena sacrificiului fiului lui Abraham, povestea soției lui Putifar, dragostea părintească a lui Jacob pentru Benjamin, cruzimea Sarei umilind-o pe Agar, nuditatea lui Adam și a Evei.

Presă franceză califică expoziția de la Paris drept erudită și analitică.

ANDREI BANC

A murit, în vârstă de 98 de ani Baronul GUY DE ROTHSCHILD

De 250 de ani, numele Rothschild este, cel puțin pentru evrei, simbolul bogăției și al ascensiunii sociale. Dacă îi ceri unui evreu bani, din vremea ștef-urilor și până azi, el îți va răspunde: Ce crezi că sunt eu, un Rothschild?

Baronul Guy de Rothschild descinde dintr-o lungă filiație de bancheri și nobili, el era stră-stră-strănepotul lui Meyer Amschel Rothschild (1745-1812), cel care a întemeiat banca ce-i poartă numele la Frankfurt pe Main. Fiii lui au deschis filiale la Viena, Neapole, Paris și Londra.

Guy de Rothschild nu a fost un evreu religios, practicant, dar a sprijinit, atât în Franța, cât și în Israel, învățământul iudaic. El a fondat „United Jewish Fund“ pe care l-a prezidat mai mult de 30 de ani. UJF a contribuit la restructurarea comunității evreiești din Franța și la integrarea evreilor sefarzi care s-au refugiat aici din Africa de Nord în anii 1960-1970, ei alcătuind în prezent 70% din comunitatea iudaică franceză, care numără circa 700.000 de membri. Totodată, Guy de Rothschild a fondat, în 1950, o Federație de 200 de asociații sociale, culturale și educaționale, pe care a condus-o până în 1982. A fost și un celebru crescător de cai de curse, iar vinurile „Chateau Lafite Rothschild“ produse în zona Bordeaux sunt onorate în toată lumea.

Guy de Rothschild și-a pierdut de două ori averea. Prima dată sub guvernul fascist de la Vichy, care le-a luat Rothschildilor tot ce aveau, le-a retras cetățenia franceză și le-a șters numele din Registrul Legiunii de Onoare. Guy de Rothschild a fugit în Statele Unite și de acolo a venit în Anglia, unde s-a înrolat sub comanda generalului de Gaulle. După război, el a izbutit să refacă averea familiei, dar în 1981, guvernul socialist condus de F. Mitterrand a naționalizat Banca Rothschild. Dezgustat, el a scris un articol dur în „Le Monde“ în care spunea „Un evreu sub Pétain, un paria sub Mitterrand, mi-e deajuns“. Câțiva ani mai târziu, fiul său David a refăcut iar rețeaua financiară a familiei care, din 1987, se numește „Rothschild and Company Bank“.

Guy de Rothschild a fost căsătorit de două ori, cu verișoare depărtate, are doi fii, David și Edouard, și o soră Jacqueline Piatigorsky, care a fost un timp campioana de șah a Statelor Unite. (A.B.)

Legendă și istorie la Masada

Celebra fortăreață din inima deșertului Negev are o semnificație deosebită în istoria Israelului, ca un simbol al luptei neînfricate pentru libertate a evreilor din antichitate, zealului de la Masada preferând să se sinucidă, cu familiile lor, decât să cadă în robia romană. Resturile umane găsite acolo (scheletele a doi bărbați și părul unei femei) au fost înmormântate, în 1969, cu onoruri militare, iar, prin tradiție, Țahalul aduce la Masada, anual, câteva mii de tineri soldați care urcă dealul de 400 m pe jos și depun jurământul în cetate, însoțit de strigătul „Masada nu va mai cădea încă o dată“.

Demitizări au loc acum peste tot și a venit și rândul Masadei. Cercetări recente, folosind metode moderne ale medicinei legale, au arătat că cei înmormântați cu onoruri în 1969 erau soldați romani, iar părul găsit lângă ei era al unei femei romane căzută prizonieră și rasă în cap, conform prevederilor din *Deuteronom*, în care se spune că unei femei prinse în luptă trebuie să i se radă părul. Acestea sunt concluziile arheologului Joe Zias.

Povestea sinuciderii colective de la Masada, relatată de Josephus Flavius, este tot mai contestată de arheologi, care nu au găsit nici o urmă a celor presupuși 900 de morți. Masada este o legendă pe care istoricii o contestă, din lipsă de dovezi arheologice. (A.B.)

Un premiu literar de 100.000 de dolari

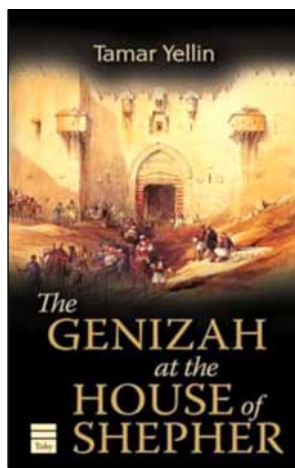
Tamar Yellin, scriitoare evreică, trăind în Yorkshire și predând la Londra, a primit cel mai important premiu literar evreiesc pentru literatură - „Premiul Rohr“, în valoare

de 100.000 de dolari, decernat pentru prima oară în 2007. El a fost instituit de copiii lui Sami Rohr, în aprilie anul trecut, pentru a onora împlinirea de către cunoscutul filantrop a vârstei de 80 de ani. Premiul va fi decernat anual, dar, alternativ, pentru opere de ficțiune și de non-ficțiune pe teme de interes iudaic. Înființarea acestui premiu, unul dintre cele mai importante ca valoare bănească din lumea literară internațională, este considerată ca o dovadă a afirmării pe plan mondial a literaturii israeliene și evreiești, și a hotărârii comunității evreiești de a sprijini financiar

dezvoltarea artei și literaturii ce reflectă identitatea iudaică a poporului nostru, aflat atât la el acasă, cât și în Diaspora.

Tamar Yellin nu este o necunoscută în lumea literară. În toamna anului trecut, ea a primit Premiul „Rainbow“ („Curcubeul“) al revistei „Hadassah“, pentru nuvela „The Genizah at the House of Shepherd“ și, de asemenea, în 2006, Premiul Iudaismului Reformat pentru culegerea de schițe „Kafka in Bronteland“.

Tamar Yellin este născută în Marea Britanie, mama ei fiind englezoaică, iar tatăl evreu din Ierusalim, unde, de altfel, se află toată familia lui. Tamar vizitează des această familie și, așa cum spune ea: „am un foarte puternic sentiment că Anglia e casa mea și Israelul e tot casa mea. Acest sentiment este reflectat și în romanul meu“. (A.B.)

Bucătărie evreiască

„Poftă bună!“

Într-adevăr, ai poftă, dacă citești rețetele cuprinse în cartea de bucate cu titlul de mai sus, scrisă de Dina Rolling, apărută la Editura Isro-Press din Haifa. În prezentarea ei, intitulată „Gătitul ca artă“, Luiza Carol explică evoluția prejudecăților despre gătit, de la o ocupație minoră, impersonală și neintelektuală, la zilele noastre, când „arta gătitului a devenit obiect de studiu academic în diverse universități și colegii“, ceea ce stă la baza editării numeroaselor cărți de bucate, cu cele mai diverse specificități. Având subtitlul: „Ce se mânca într-o familie evreiască în cea de-a doua jumătate a secolului trecut, la București și în Israel“, această carte de bucate este, de fapt, colecția de rețete a autoarei, născută la Galați, care a trăit la București și la Haifa, și pe care Dina Rolling nu s-a gândit niciodată s-o publice. Ea a fost alcătuită încetul cu încetul, într-o perioadă îndelungată și cuprinde rețete culese din orașele în care a locuit și de la persoane de diferite etnii cu care a conviețuit. Au fost rețete „testate“ în familie, printre prieteni și rude, invitate la masă la Mauriciu și Dina Rolling. Rețetele din carte sunt mai ales de dulciuri și prăjituri, absolut delicioase. Deși ne ferim de ele... de, silueta!..., în rubrica noastră de rețete vom publica din când în când câte una. Măcar le vom citi, chiar dacă nu le vom pregăti. (E.G.)

Când este recomandată ecocardiografia

La sfârșitul lunii martie, s-a desfășurat, la București, Simpozionul Internațional de Ecocardiografie. Au fost prezenți peste 500 de medici specialiști în ecografie și terapie intensivă. Am rugat-o pe doamna profesor doctor **CARMEN GINGHINĂ**, șefa Clinicii de Cardiologie de la Institutul „I.C. Iliescu“ de la Fundeni, să ne prezinte câteva repere privind utilizarea ecocardiografiei în practica medicală curentă și care sunt domeniile clinice în care ecocardiografia poate chiar salva viața unui pacient. Iată ce ne-a răspuns:

Ecocardiografia, alături de cardiologia intervențională, reprezintă domeniile de maximă dezvoltare din ultimii ani, în practica medicală cardiacă. Trebuie totuși remarcate câteva elemente extrem de importante: chiar dacă tehnicile de investigație și tratament au cunoscut un asemenea avânt, consultul clinic își păstrează valabilitatea; ba mai mult decât atât, nu recomand nimănui efectuarea unei ecocardiografii, cu de la sine putere, fără un consult

cardiologic prealabil. Îmi voi argumenta afirmația: ecocardiografia vizualizează, dincolo de reperele anatomice, să le spunem clasice, și modul de funcționare a mușchiului cardiac; or, fără un consult clinic inițial, practic nu știi ce să cauți; există tulburări funcționale, traduse prin modificarea debitului cardiac sau prin perturbarea închiderii valvelor cardiace; uneori aceste tulburări funcționale se traduc clinic, dar și paraclinic, prin modificări puțin reprezentative. Prin corelarea cu

iscusintă a acestor date, prin examinarea cu minuțiozitate a pacientului (în repaos, dar și în timpul unui efort fizic moderat), pot fi diagnosticate tulburări cu evoluție foarte gravă.

Prin ecocardiografie pot fi diferențiate diversele patologii structurale ale valvelor cardiace (se pot astfel vizualiza plăcile de aterom depuse pe valve, prolapsul, depozitele de fibrină de natură reumatică).

Mănuită de un medic cu mai puțină experiență, ecocardiografia poate produce și bolnavi închipuiți; am asistat astfel la diagnosticarea unor copii cu prolaps (redus) de valvă mitrală; superprotejați de părinți, aceștia nu au făcut sport toată viața, au fost chiar ghidați către „marginea vieții active“, pentru ca, la adolescență, defectul valvular să se corecteze și să se constate că a fost o falsă alarmă. Repet studenților și rezidenților mei frecvent: oricât de mult s-ar dezvolta tehnicile de investigație și intervenție în cardiologie, consultul clinic bine avizat și nuanțat nu va putea fi înlocuit niciodată!

DANIELA REI VIȘAN